

Hva henger på veggen? Barnehagens pauserom som inngang til å forstå personalets arbeidsfellesskap.

Randi Engtrø, Trine Smiseth Dale, Tale Steen-Johnsen & Lisbeth Ljosdal Skreland

Kontaktperson: Randi Engtrø, 93018702 / randi.engtro@uia.no

Posteren er en del av prosjektet «Hva henger på veggen? Verdier i barnehagens hverdagspraksis». Innholdet i posteren er basert på en artikkel i prosjektet som er under utarbeidelse.

Bakgrunn

Barnehagene i Norge er mangfoldige. De fleste barnehager har likevel deler av institusjonen som kun er ment for personalet. I denne delen av barnehagen finner man ofte rom som kontorer, garderobe, personaltoaletter og pauserom. Ofte henger plakater, notater, kunst og tegninger på veggene i institusjonenes ulike rom (Skreland, 2018). Plakater som henges på veggene spiller en betydningsfull rolle i institusjonen og det pedagogiske arbeidet, og barnehagelærere velger nøye hva de skal henge opp (Osa & Musser, 2004). Det som henges på veggene kan videre knyttes til hvilke verdier de ulike barnehagene forsvare (Skreland, 2018). Det finnes også studier som peker på betydningen av postere i andre settinger: hvordan hjerter på veggene i en psykiatrisk institusjon kan skape et mer hjemlig miljø (Larsen & Topor, 2017), klasserom-vegger som verdiformidlere (Skeet-Creekmore, 1987), betydningen av visuelle virkemidler og grafiske uttrykk i plakater for å fremme verdier (Martinez-Bello & Martinez-Bello, 2017, Seidman, 2008) samt en studie som påpeker hvordan plakater og bilder kan redusere stress og sinne (Kweon et al., 2008).

Formål

Vårt prosjekt løfter fram pedagogisk dokumentasjon på en måte som ikke er gjort før, og det finnes lite forskning som peker på forholdet mellom rom, materialer og arbeidsfellesskapet i barnehagen som institusjon. I vårt prosjekt har vi fotografert det som henger på veggene i personadelen til 7 ulike barnehager, og vi har intervjuet styrerne i de samme barnehagene om hva som henger på veggene, hvem som henger det opp, og betydningen av hva som henges opp hvor. I denne posteren belyser vi funn gjort i barnehagenes pauserom, som ser

ut til å være det rommet hvor det er størst variasjon i hvilket materiell og innhold som henges opp på veggene.

Gjennom fotografier av hva som henger på veggen i 7 ulike barnehagers pauserom og intervju av barnehagenes styrere, undersøker vi problemstillingen:

Hvordan kan man forstå barnehagepersonalets arbeidsfellesskap gjennom det som henger på veggene i barnehagens pauserom?

Barnehagen som institusjon

Institusjoner er konkrete bygninger med sine rom og bestemte arbeidsfunksjoner (Gulløv, 2004). I en sosiologisk og antropologisk sammenheng ses institusjoner som sosiale fenomener med bestemte logikker som opprettholdes ved at menneskene som befolker institusjonen handler som om logikkene er nødvendige, reelle og logiske (Douglas, 1986, Gulløv, 2004). Institusjoner er atferdsmønstre etablert over tid med bestemte normer for hvordan noe skal og bør gjøres. Dette innebærer sosial kontroll som skapes, legitimeres og opprettholdes ved samhörighet og enighet for hvordan noe er her hos oss (Goffmann, 1961, Gulløv, 2004, Skreland, 2016). Arbeidet i barnehagen kjennetegnes av gjøremål som utføres i et fellesskap, preget av regler og rutiner som påvirker arbeidsfellesskapet. Når disse reglene og rutinene henges på veggen er det barnehagens form for rutinisering. Nordin-Hultman (2004) påpeker at barnehagepersonalet nærmest er slaver av sine egne planer og rutiner.

Bygningen, skjemaer, planer og strukturer er med på å skape en stor grad av institusjonell orden (Seland, 2009, s. 81). Et sentralt aspekt ved Goffmans (1961) teori er at offentlige steder fremstilles som en form for territorium eller revir som skaper sosial rang. Den barnehageansattes pauserom er et eksempel på et slikt revir. Pauserommet som et institusjonelt revir forteller noe om hvordan de som tilhører reviret bør fremstå. Institusjoner kjennetegnes også ved at man i liten grad har plass til private ting. Det er en stor grad av fremmed og institusjonsbestemte regler (Rasmussen, 2009).

Vi retter blikket mot hvordan barnehageansatte arbeider med å skape tilhørighet til egen arbeidsplass, og hvordan det som henger på pauserommets vegger er en samværsform som er i spill i den institusjonelle rammen som en barnehage er. Et arbeidsfellesskap er ikke et

uforanderlig fenomen, men det dannes, vedlikeholdes og endres gjennom personalets handlinger og aktiviteter, og ses som et dynamisk og prosessuelt fenomen (Brinkman, 2011).

Metode

Gjennom fotografier og semi-strukturerte intervjuer (Bryman, 2008, Holm, 2015) har vi undersøkt det som henger på veggene i 7 barnehagers pauserom, og vi har intervjuet barnehagenes styrere om deres meninger og refleksjoner i forhold til hva som henges på personalveggene i deres institusjon, hvem som henger opp ting på veggene og veggene som et sted å henge ting. Fotografiene er hovedmaterialet i datainnsamlingen, men styrernes egne tanker, holdninger og forståelser ses som relevante for å forstå hvilke verdier som synliggjøres og forsvares i arbeidsfellesskapet gjennom det som henger på veggen. Fotodokumentasjonen og intervjuene henger tett sammen (Bryman, 2008. s. 519). Gjennom tematisk analyse (Braun & Clark, 2006) analyseres materialet. Prosjektet er registrert og godkjent av Norsk Senter for Forskningsdata (NSD).

Beskrivelse av funn

Pauserommet i de 7 ulike barnehagene er atskilte fra området i barnehagen hvor barna oppholder seg. På pauserommenes vegger fant vi mange ulike oppslag av ulik art, og pauserommet var det rommet i personaldelen hvor vi fant den største variasjonen i hva som henger på veggen.

Estetikk ser ut til å være et viktig element på pauserommene, og ting er hengt på veggene for at å skape en god atmosfære og for at det skal være hyggelig å komme inn på pauserommet. Det som er mest fremtredende på pauserommet ser likevel ut til å være oppslag og plakater av praktisk art. På veggene på pauserommet finner vi eksempelvis oppslag om rutiner for hvordan man skal bruke kaffetrakteren på riktig måte, steg-for-steg-oppslag om hvordan brukt bestikk skal plasseres i oppvaskmaskinen og retningslinjer for oppbevaring av mat fra mattilsynet. En annen type oppslag av praktisk art er ulike former for informasjon som er rettet mot de ansatte i barnehagen. Dette kan for eksempel handle om ulike kurstilbud de ansatte kan melde seg på, informasjon om ulike møter som skal arrangeres i eller utenfor barnehagen og informasjon fra ulike arbeidstakerorganisasjoner.

På pauserom- veggene i barnehagene finner vi også en type oppslag som handler om hvordan man skal ha det i barnehagen, og hva som skal eller bør kjennetegne relasjonene mellom voksne og barn i barnehagen. Eksempler på oppslag vi fant er plakater om arbeidsmiljø, trivsel på jobb og noen mer humoristiske innslag som peker mot en utfordrende barnehagehverdag. Oppslag som handler om voksen-barn relasjonen handler typisk om voksenrollen i lek, medvirkning og barnesyn, og vi ser ofte at slike oppslag inneholder sitater fra rammeplanen, dikt og ulike ordtak.

I datamaterialet er det til sammen fire perspektiver vi ønsker å løfte frem. Perspektivene knytter seg til fire kategorier:

- Estetikk
- Informasjon
- Råd og instruksjoner
- Verdier

I videre arbeid med artikkelen vil det være sentralt å drøfte hvordan de fire kategoriene på ulike måter kan fortelle oss noe om hvordan det som henger på veggen i pauserommet kan si noe arbeidsfellesskapet innenfor den institusjonen som en barnehage er.

Foreløpige implikasjoner

Vårt prosjekt undersøker hva som henger på veggene i barnehagers pauserom, og hvordan det kan fortelle oss noe om barnehagens arbeidsfellesskap, hva som er viktig for barnehagen og hva man ønsker å fremheve i arbeidsmiljøet. Foreløpige funn kan tyde på at selv om mange av styrerne forteller at hva som henger på veggene på pauserom ikke er noe de i utgangspunktet bruker mye tid på, så ser det likevel ikke ut til å være uten betydning når noe henges opp, om det er for å skape et estetisk hyggelig miljø, spre viktig informasjon, oppslagstavle for regler og instruksjoner eller veggene som bærere av de verdiene barnehagen ønsker å forfekte.

Referanser

- Braun, V. & Clarke, V. (2006) Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bryman, A. (2008). *Social Research Methods* (3 ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Douglas, M. (1986). *How Institutions Think*. Syracuse University Press.
- Goffman, E. (1961). *Asylums. Essays on the Social Situation of Mental Patients and Other Inmates*. Penguin Books.
- Gulløv, E. 2004. Institutionslogikker som forskningsobjekt. I: U. A. Madsen, red. *Pædagogisk antropologi – refleksjoner over feltbaseret viden*. (s. 53–75). Hans Reitzels Forlag.
- Holm. (2015). Participatory photography: language minority teenagers' sense of belonging? *Educação Temática Digital*, 17(1), 211-227. <https://doi.org/10.20396/etd.v17i1.8634827>
- Kweon, B.-S., Ulrich, R. S., Walker, V. D., & Tassinary, L. G. (2008). Anger and Stress. *Environment and Behavior*, 40(3), 355–381. <https://doi.org/10.1177/0013916506298797>
- Larsen, I.B., & Topor, A. (2017). A place for the heart: A journey in the post-asylum landscape. Metaphors and materiality, *Health & Place*, Volume 45, 145-151. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1353829216301824>
- Martínez-Bello, V. E., & Martínez-Bello, J. T. (2017). Bodies displayed on walls: are children's bodies represented in an inclusive way in the pictures on the walls in their early childhood educational environments? *Early Years (London, England)*, 37(2), 173–188. <https://doi.org/10.1080/09575146.2016.1165186>
- Nordin-Hultman, E. (2004). *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Pedagogisk Forum.
- Osa, J. O., & Musser, L. (2004). The Role of Posters in Teacher Education Programs. *Education Libraries*, 1(27), 16-21. <https://doi.org/10.26443/el.v27i1.196>
- Rasmussen, K. (2009). Om barndommens institutionalisering – og noget om dens affortryllelse. I S. Højlund (Red.). *Barndommens organisering i et dansk institutionsperspektiv*. (s. 15-55). Roskilde universitets forlag.
- Seidman, S. (2008). Posters, propaganda, and persuasion in election campaigns around the world and through history. New York: Peter Lang
- Seland, M. (2009). *Det moderne barn og den fleksible barnehagen: en etnografisk studie av barnehagens hverdagsliv i lys av nyere diskurser og kommunal virkelighet*. Doktorgradsavhandling. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Skeet Creekmore, W. N. (1987). Effective Use of Classroom Walls. *Academic Therapy*, 22(4), 341–348. <https://doi.org/10.1177/105345128702200401>

Skreland, L. L., (2016). *På mandager er det ikke lov med papirfly : en studie av regler og yrkesutøvelse*. Doktorgradsavhandling. Universitetet i Agder.

Skreland, L. L. (2018). *Regler i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.

Prosjektdeltakere

Lisbeth Ljosdal Skreland

Førsteamanuensis

Prosjektleder

[Institutt for pedagogikk >](#)

lisbeth.l.skreland@uia.no

[+47 38 14 12 70](tel:+4738141270)

[+47 908 75 754](tel:+4790875754)

Trine Smiseth Dale

Universitetslektor

Prosjektdeltaker

Institutt for pedagogikk >

trine.s.dale@uia.no

+47 38 14 18 25

+47 994 46 227

Randi Engtrø

Universitetslektor

Prosjektdeltaker

[Institutt for pedagogikk >](#)

randi.engtro@uia.no

+47 38 14 19 37

+47 930 18 702

Tale Steen-Johnsen

Førsteamanuensis

Prosjektdeltaker

[Institutt for sosiologi og sosialt arbeid >](#)

tale.steen-johnsen@uia.no

+47 38 14 16 46